RAN-2008060104010001

RAN-2008060104010001 / 2008060204010001 / 2008060404010001

M.Com. (Sem. IV) Examination October - 2023

Organized Markets

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(૧) નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:
☛ **M.Com. (Sem. IV)**

Name of the Subject :
☛ **Organized Markets**

Subject Code No.: **2008060104010001 / 2008060204010001 / 2008060404010001**

Seat No.:

Student's Signature

Q. 1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. **10**

(1) વાયદા બજારના પ્રકારો જણાવો.

(2) સટ્ટાના લક્ષણો જણાવો.

(3) વેપારી બિલ અને ફાઈનાન્સ બિલ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(4) NASDAQ નું આખું નામ જણાવો.

(૫) વિદેશી હુંડિયામણ એટલે શું?

Q. 2 વાયદા બજારોના મહત્વ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. **13**

અથવા

Q. 2 હેજિંગ એટલે શું? તેના લાભાલાભની ચર્ચા કરો. **13**

Q. 3 ભારતીય નાણા બજારનું માળખું સમજાવી તેના મહત્વ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. **13**

અથવા

Q. 3 ભારતીય રૂપિયાની વિનિમય દરનીતિમાં આવેલા ફેરફારોની સવિસ્તાર સમજુતી આપો. **13**

Q. 4 **ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(14)**

(1) વાયદા બજારમાં સોદા કરવાની પદ્ધતિ

(2) સટ્ટાના ગેરલાભો

(3) વિકસિત નાણાંબજાર

(4) વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન

ENGLISH VERSION

Q. 1 **Answer following questions in brief.** **10**

1. State types of forward markets.
2. State characteristics of speculation.
3. What is the difference between commercial bills and financial bills?
4. Give full form of NASDAQ.
5. What is foreign exchange?

Q. 2 Discuss in detail merits and demerits of forward markets. **13**

OR

Q. 2 What is hedging? Discuss its merits and demerits. **13**

Q. 3 Describe the structure of Indian money market and discuss its benefits and limitations. **13**

OR

Q. 3 Explain in detail the changes occurred in exchange rate policy of Indian rupee. **13**

Q. 4 **Write Short Notes. (Any Two)** **14**

1. Method of contract in forward market.
2. Limitations of speculation.
3. Developed money market.
4. World Trade Organisation.

RAN-2008060104030001

RAN-2008060104030001 / 2008060404030001 / 2008060204030001

M.Com. : Part II (Sem. IV) Examination October - 2023

Strategic Management - II

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(૧) નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ **M.Com. : Part II (Sem. IV)**

Name of the Subject :

☛ **Strategic Management - II**

Subject Code No.: 2008060104030001 / 2008060404030001 / 2008060204030001

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. ૧ **ટૂંકમાં જવાબ આપો.** (૧૦)

(૧) સ્પર્ધાત્મક લાભનો અર્થ જણાવો.

(૨) વાર્તનિક અમલીકરણ એટલે શું?

(૩) વ્યૂહાત્મક અંકુશનો અર્થ આપો.

(૪) સંયુકત સાહસ એટલે શું?

(૫) ટર્ન કી કરારો એટલે શું?

પ્ર. ૨ કંપની કક્ષાની, ધંધાકીય એકમ સપાટીની અને કાર્યકારી સપાટીની વ્યૂહરચના વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. (૧૪)

અથવા

(અ) વ્યૂહરચના અમલીકરણ માટે વિધિઓનું અમલીકરણ સમજાવો. (૭)

(બ) પોર્ટરનું ઉદ્યોગ વિશ્લેષણનું સ્પર્ધાત્મક પાંચ પરિબળોવાળું મોકેલ સમજાવો. (૭)

પ્ર. ૩ (અ) વ્યૂહાત્મક કૂદકા અંકુશની પદ્ધતિઓ સમજાવો. (૭)

(બ) વ્યૂહાત્મક અંકુશ અને ક્રિયાત્મક અંકુશ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. (૭)

P0325

અથવા

(અ) સંયુક્ત સાહસના લાભો જણાવો. (૭)

(બ) વૈશ્વિક વ્યૂહરચના અપનાવવામાં પડકારોનો ચર્ચા કરો. (૭)

પ્ર. ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) **(૧૨)**

(૧) સંયુક્ત વ્યૂહરચના

(૨) માળખાકીય અમલીકરણ

(૩) મૂલ્યસાંકળ વિશ્લેષણ

(૪) ફ્રેન્ચાઈઝીંગ

ENGLISH VERSION

Q. 1 Answer in brief: **(10)**

(1) State the meaning of Competitive Advantage.

(2) What is Behavioural Implementation?

(3) Give the meaning of Strategic Control.

(4) What is meant by Joint Ventures?

(5) What is Turn key Contracts?

Q. 2 Explain the Difference between Corporate level, Strategic Business level and Functional level Strategy. **(14)**

OR

(A) Explain the Procedural Implementation to implement strategy. **(7)**

(B) Explain the Competitive Five factor analysis of Michael Portar. **(7)**

Q. 3 (A) Explain the methods of Strategic Leap Control. **(7)**

(B) Explain the difference between Strategic Control and Operational Control. **(7)**

OR

(A) State the Advantages of Joint Ventures. **(7)**

(B) Discuss the challenges in adopting Global strategy. **(7)**

Q. 4 (A) Write short note : (any two) **(12)**

(1) Combination strategy

(2) Structural implementation

(3) Value chain Analysis

(4) Franchising

RAN-2008060104060001

M.Com. – II (Sem. IV) Examination October - 2023

Financial and Management Account - XII

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(૧) **નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.**
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book
Name of the Examination:
☛ **M.Com. – II (Sem. IV)**
Name of the Subject :
☛ **Financial and Management Account - XII**
Subject Code No.: 2008060104060001

Seat No.:

Student's Signature

(૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) તમામ જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

Q. 1 માંગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર આપો (કોઈ પણ બે) (10)

A. નીચેની માહિતી પરથી જો દરેક વિભાગમાં રોકાણ પર વળતરનો દર આધાર લઈએ તો કયો વિભાગ સૌથી વધુ નફાકારક ગણાય?

વિગત	વિભાગ અ	વિભાગ બ	વિભાગ ક
કામગીરી નફાની ટકાવારી	10%	12%	15%
રોકાણ (રૂ)	3,00,000	7,20,000	9,00,000
વેચાણ (રૂ.)	6,00,000	12,00,000	15,00,000

B. XYZ કંપનીનાં ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળી:

1. કંપનીની સામાન્ય ક્ષમતા : 150 મશીનો મહિનામાં 25 દિવસ માટે રોજનાં 8 કલાક કાર્ય કરે છે.
2. અંદાજીત સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 2,25,000
3. જરૂરી પ્રમાણ સમય એક એકમના ઉત્પાદન માટે 4 કલાક (જે તે મહિનામાં)

4.	ખરેખર કામગીરી	દિવસ દીઠ 1125 મશીન કલાકો 24 દિવસ માટે
5.	ખરેખર ઉત્પાદન	6750 એકમો
6.	ખર્ચા વિચલન	રૂ. 7500 (અનુકૂળ)

ગણતરી કરોઃ

1. ખરેખર થયેલ પરોક્ષ ખર્ચ
2. કાર્યક્ષમતા વિચલન
3. કેલેન્ડર વિચલન

C. સમજાવો – ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાના હેતુઓ

Q. 2 કેમિકલ X નાં એક ટન માટેના પ્રમાણિત મિશ્રણ અંગેની વિગત નીચે મુજબ છેઃ **(14)**

કેમિકલ	વપરાશ (કિલો)	કિલોદીઠ પડતર (રૂ.)
A	250	12
B	150	10
C	100	8

માર્ચ 2023 દરમિયાન 25 ટનનું ઉત્પાદન થયેલ છે, જેની માહિતી નીચે મુજબ છેઃ

કેમિકલ	વપરાશ (ટનમાં)	કુલ પડતર (રૂ.)
A	5.5	60,500
B	4	36,000
C	1.5	10,500

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો અને તેમના પરિણામોના શક્ય કારણોની ચર્ચા કરોઃ

1. માલસામાન ખર્ચ વિચલન
2. માલસામાન ભાવ વિચલન
3. માલસામાન વપરાશ વિચલન
4. માલસામાન મિશ્ર વિચલન
5. માલસામાન પેટા-વપરાશ વિચલન

Q. 3 A. જીત લિ. રૂ. 100 નો એક એવા 200000, 12% ના ડિબેન્ચર જાહેર જનતા માટે બહાર પાડ્યા. ભરણા માટે નીચે મુજબ બાંયધરી આપવામાં આવી. **08**

વિરાજ - 40%, બાની - 35%, વેદાંશી - 25%

બાયંધરી દલાલોએ નિશ્ચિત બાંયધરી માટે નીચે મુજબ અરજી કરી.

વિરાજ - 20000 ડિબેન્ચર

બાની - 12000 ડિબેન્ચર

વેદાંશી - 8000 ડિબેન્ચર

નિશ્ચિત બાંયધરી સિવાય પણ નિશાનીવાળી અરજીઓ સહિત કુલ ભરણું 120,000 ડિબેન્ચર માટે થયું. નિશાનીવાળી અરજીઓ નીચે મુજબ હતી.

વિરાજ - 20000 ડિબેન્ચર

બાની - 24000 ડિબેન્ચર

વેદાંશી - 36000 ડિબેન્ચર

એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે બાહેંધરી આપનારાઓને બહાર પાડેલ કિંમતના 2% કમીશન ચુકવવામાં આવશે, નિશ્ચિત બાંયધરી અંગે દલાલો ને કોઈ રકમ જમા આપવાની નથી.

તમારે

I. વ્યક્તિગત બાંયધરી આપનારની જવાબદારી શોધી કાઢવાની છે.

II. રોકડ વ્યવહારો સહિત આમનોંધ આપવાની છે.

B. અક્ષય લી. માર્ચ 2023ની વિગતો નીચે મુજબ આપે છે. **06**

પેદાશ	પ્રમાણિત			ખરેખર		
	વેચાણ (એકમો)	કિંમત (એકમદીઠ)	પ્રમાણિત પડતર (એકમદીઠ)	વેચાણ (એકમો)	કિંમત (એકમદીઠ)	ખરેખર પડતર (એકમદીઠ)
X	2700	15	11.25	2800	13.75	10
Y	1800	6.25	3.75	1200	7.5	6.25

ગણતરી કરોઃ

1. વેચાણગાળા કિંમત વિચલન
2. વેચાણગાળા જથ્થા વિચલન
3. વેચાણગાળા મિશ્ર વિચલન

અથવા

Q. 3 A. નીચે આપેલ વિગત પરથી શેષ આવક અને રોકાણ પર વળતરનો દર શોધો. **(07)**

વિગત	વિભાગ A	વિભાગ B	વિભાગ C
સરેરાશ રોકાણો (રૂ.)	20,00,000	16,00,000	12,00,000
કામગીરી નફો (રૂ.)	2,60,000	1,56,000	1,44,000
ઈચ્છિત ઓછામાં ઓછો વળતરનો દર	11%	10%	12%

B. 50 કુશળ કામદારો, 20 અર્ધ-કુશળ કામદારો અને 30 બિનકુશળ કામદારોને એક કાર્ય પુરું કરવા માટે પ્રમાણિત 15 અઠવાડિયા લાગે છે. પ્રમાણિત અઠવાડિક મજૂરી દર કુશળ, અર્ધકુશળ અને બિનકુશળ કામદારો અનુક્રમે રૂ. 30, રૂ. 18 અને રૂ. 12 હતાં. ખરેખર કાર્ય 16 અઠવાડિયામાં 40 કુશળ, 25 અર્ધ-કુશળ અને 35 બિન કુશળ કામદારોએ અનુક્રમે રૂ. 32.5, રૂ. 20 અને રૂ. 10 અઠવાડિક દરે પૂર્ણ કર્યું. મજૂરી પડતર વિચલન, મજૂરી દર વિચલન અને મજૂરી મિશ્રણ વિચલન શોધોઃ **(07)**

Q. 4 **ટૂંકનોંધ લખોઃ (કોઈ પણ બે)** **(12)**

1. પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિના ફાયદાઓ
2. પરોક્ષ ખર્ચના વિચલનો
3. નિશ્રિત બાંયધરી
4. ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાની પદ્ધતિઃ બજાર કિંમત પદ્ધતિ

ENGLISH VERSION

Instructions:
(1) Figures to the right indicate full marks of the questions.
(2) Show the necessary calculation as a part of your answer.

Q.l **Do as directed (any two)** **(10)**

A. From the following information if the base is taken return on investments in each department, which department will more profitable?

Particulars	Department A	Department B	Department C
Percentage of operating profit	10%	12%	15%
Investment (Rs.)	3,00,000	7,20,000	9,00,000
Sales (Rs.)	6,00,000	12,00,000	15,00,000

B. The following information is obtained from the records of XYZ Ltd:

1. Normal capacity of company: 150 machines working 8 hours per day for 25 days in a month
2. Budgeted fixed overheads — Rs. 2,25,000
3. Standard time required — 4 hours to produce 1 unit in a particular month
4. Actual work — For 24 days of 1125 machine hours per day.
5. Actual production — 6750 units
6. Expenditure variance — Rs 7500 (Favorable)

From the above information calculate

1. Actual fixed overheads
2. Efficiency variance
3. Calendar variance

C. Explain -Objectives of determining Transfer Price

Q. 2 The standard material cost of a normal mix of 1 tonne of chemical X is based on: **(14)**

Chemical	Usage [kg]	Price per kg (Rs.)
A	250	12
B	150	10
C	100	8

During the month of March 2023, 25 tonnes of X were produced from

Chemical	Consumption in tonnes	Total Cost (Rs.)
A	5.5	60,500
B	4	36,000
C	1.5	10,500

Calculate the following variances and comment on likely reason on results of such variances:

1. Material cost variance
2. Material price variance
3. Material usage variance
4. Material mix variance
5. Material sub usage variance

Q. 3 A. Jeet ltd. Issued 200000, 12% debenture of Rs.100 each. **08**

The issue was underwritten as follows:

Viraj - 40%, Bani -35%, Vedanshi -25%

The underwriters made application for firm underwriting as under.

Viraj - 20000 debentures

Bani - 12000 debentures

Vedanshi - 8000 debentures

The total subscription excluding firm underwriting but including marked application were for 120,000 debentures. The marked applications were as under.

Viraj - 20000 debentures

Bani - 24000 debentures

Vedanshi - 36000 debentures

It was agreed that underwriters be paid commission at 2% on the issue price. No credit for firm underwriting is to be given to underwriters.

You are required

I. To find out the liabilities to individual underwriter.

II. Give necessary journal entries including for cash transaction.

B. Akshay Ltd. provides the following information for the month of March 2023. **06**

Product	Budgeted			Actual		
	Sales (unit)	Price (per unit)	Standard Cost (per unit)	Sales (unit)	Price (per unit)	Standard Cost (per unit)
X	2700	15	11.25	2800	13.75	1 0
Y	1800	6.25	3.75	1200	7.5	6.25

Calculate:

1. Sales margin price variance
2. Sales margin volume variance
3. Sales margin mix variance

OR

Q. 3 A. From the following information find out residual income and rate of return on investment. **(07)**

Particulars	Department A	Department B	Department C
Average Investment (Rs.)	20,00,000	16,00,000	12,00,000
Operating Profit (Rs.)	2,60,000	1,56,000	1,44,000
Desired Minimum rate of return	11%	10%	12%

B. 50 skilled workmen, 20 semi-skilled workmen and 30 unskilled workmen are required to work for 15 weeks to get a job completed. The standard weekly wages were Rs. 30, Rs. 18 and Rs. 12 for skilled, semi-skilled and unskilled workmen respectively. The job was actually completed in 16 weeks by 40 skilled, 25 semi-skilled and 35 unskilled workmen who were actually paid Rs. 32.5, Rs. 20 and Rs. 10 respectively as weekly wages. Calculate labour cost variance, wage rate variance, and labour mix variance. **(07)**

Q. 4 **Write short notes on: (any two)** **(12)**

1. Advantages of Standard Costing
2. Overhead variances
3. Firm underwriting
4. Transfer price method: Market price Method.

RAN-2008060104050001

RAN-2008060104050001

M.Com. (Sem. IV) Examination October - 2023

Financial and Management Accounting - XI

સૂચના : / Instructions

(૧) **નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.**
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:
☛ **M.Com. (Sem. IV)**

Name of the Subject :
☛ **Financial and Management Accounting - XI**

Subject Code No.: **2008060104050001**

Seat No.:

Student's Signature

(2) જમણી બાજુ પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવેલ છે.

(3) જરૂરી ગણતરી તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

પ્રશ્ન 1 સૂચવ્યા પ્રમાણે કરો. (10)

અ) એક યંત્ર જે ભાડા પટ્ટા પર લીધેલ છે તેની માહિતી નીચે મુજબ છે: **(4)**

1. પાંચ વર્ષ માટે લીઝ ભાડું દર વર્ષે રૂ. 1,50,000.
2. 10% ના વટાવ દરે વટાવ પરિબળ અનુક્રમે 0.909, 0.826, 0.751, 0.683, 0.621 છે.
3. નીચેના સંજોગોમાં લીઝનો પ્રકાર નાણાકીય છે કે કામગીરી છે તે નક્કી કરો, જો યંત્રની પડતર (1) રૂ. 6,00,000 હોય તો (2) રૂ. 4,50,000 હોય તો.

બ) નીચેની માહિતી પરથી તા. 31-3-2022 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના અંતે રોયલ બેન્ક લિમિટેડનું પરિશિષ્ટ 5 (અન્ય જવાબદારીઓ અને જોગવાઈઓ) તૈયાર કરો: **(3)**

વિગત	રૂ.
રિઝર્વ બેન્ક પાસેથી લોન	4,00,000
નોન બેન્કિંગ મિલકતો	2,50,000
શાખાના હવાલા ખાતે (જમા બાકી)	2,80,000
સ્ટેશનરી અને સ્ટેમ્પ	3,20,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ટેક્સ	3,80,000

P0327

વટાવેલ હૂંડીઓ પરનું વળતર	60,000
બોન્ડ્સ	5,30,000
ફર્નિચર	25,80,000
ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ	4,15,000
નહીં મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	3,10,000

(ક) નીચેની વિગતો ઉધના મહિલા કો-ઓપરેટિવ બેન્કના પાકા સરવૈયામાં તમે ક્યાં દર્શાવશો તે જણાવો. **(3)**

(1) વટાવેલ હૂંડીઓ પરનું વળતર
(2) પ્રાથમિક ખેત ધિરાણ મંડળીઓ
(3) રાજ્ય સરકારની જામીનગીરીઓ
(4) પરચુરણ મિલકતો
(5) ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ
(6) ટેલીફોન ડિપોઝિટ્સ

પ્ર. 2 વિરાટ લિમિટેડે કોહલી લિમિટેડ પાસેથી એક યંત્ર તા. 1-4-2015 ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી લીધું. તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છેઃ **(14)**

(1) યંત્રની વાજબી કિંમતઃ રૂ. (?)
(2) ભાડાપટ્ટાનો સમયગાળોઃ 5 વર્ષ
(3) પાંચ વર્ષના અંતે ભંગાર કિંમતઃ શૂન્ય
(4) નાણાકીય ખર્ચઃ (?)
(5) લીઝ કરાર અંગે કોહલી લિમિટેડે ચુકવેલ ખર્ચઃ રૂ. 12,500
(6) યંત્ર પર વાર્ષિક 30% લેખે ઘસારો ઘટતી જતી બાકીની રીતે ગણવામાં આવે છે.
(7) તા. 1-4-2018 ના રોજ મિલકત પેટે ચૂકવેલ ચૂકવણીની રકમ રૂ. 8,10,000.
(8) હિસાબો 31મી માર્ચના રોજ બંધ થાય છે.
(9) લીઝ ભાડાની ચૂકવણી નીચે મુજબ છેઃ

તારીખ	રકમ (રૂ.)
1-4-2015	4,50,000
1-4-2016	15,39,000
1-4-2017	13,93,200
1-4-2018	(?)
1-4-2019	11,01,600
1-4-2020	9,55,800

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી વિરાટ લિમિટેડના ચોપડામાં લીઝ યંત્રનું ખાતું, કોહલી લિમિટેડનું ખાતું અને નાણાંકીય ખર્ચનું ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

પ્ર. 2 સુખ લિમિટેડે દુઃખ લિમિટેડ પાસેથી એક યંત્ર તા. 1-1-2017 ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી લીધું. તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છેઃ **(14)**

(1) યંત્રની વાજબી કિંમતઃ રૂ. (?)

(2) ભાડાપટ્ટાનો સમયગાળોઃ 4 વર્ષ

(3) લીઝ ભાડાની ચૂકવણી નીચે મુજબ છેઃ

તારીખ	રકમ (રૂ.)
2017	1,02,500
2018	52,500
2019	35,000
2020	27,500

(4) લીઝ ભાડું વર્ષની શરૂઆતમાં ચૂકવવાપાત્ર છે.

(5) ચાર વર્ષના અંતે ભંગાર કિંમતઃ રૂ. 7,000

(6) નાણાંકીય ખર્ચઃ 1/8%

(7) લીઝ કરાર અંગે દુઃખ લિમિટેડે ચૂકવેલ ખર્ચઃ રૂ. 1,600

(8) યંત્ર પર વાર્ષિક 30% લેખે ઘસારો ઘટતી જતી બાકીની રીતે ગણવામાં આવે છે.

(9) સુખ લિમિટેડન ચોપડામાં તા. 31 -12-2019 ના રોજ યંત્રના ઘસારાની આમનોંધ નીચે મુજબ હતીઃ

લીઝ યંત્ર ઘસારા ખાતે ઉ. 29,400

લીઝ યંત્ર ખાતે જ. 29,400

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી સુખ લિમિટેડના ચોપડામાં દુઃખ લિમિટેડનું ખાતુ અને નાણાંકીય ખર્ચનું ખાતું તૈયાર કરી દરેક વર્ષની અસરો પાકા સરવૈયામાં દર્શાવો તથો દુઃખ લિમિટેડના ચોપડામાં ફક્ત પ્રથમ વર્ષની આમનોંધ લખો.

પ્ર. 3 નીચે આપેલા કાચા સરવૈયા અને માહિતીના આધારે સુર્યા કો-ઓપરેટિવ બેન્ક લિમિટેડનું તારીખ 31મી માર્ચ 2022 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતુ અને તે જ તારીખના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો. **(14)**

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
ખેત ધિરાણ સ્થિરતા ભંડોળ	56,250	બચત થાપણો	11,25,000
ઓડિટ ફી	2,250	ચાલુ ખાતા	1,25,00,000
સામાન્ય અનામત	6,50,496	બાંધી મુદતની થાપણો	1,12,50,000
મકાન (મૂળ કિંમત રૂ. 2,27,250)	1,87,500	વટાવેલી હુડીઓ	4,50,000

સ્ટેમ્પ સિલક	450	સ્ટેશનરી-છપામણી	6,250
શાખાના હવાલા (ઉધાર બાકી)	16,875	કમિશન હૂંડિયામણ આવક	44,500
બિલ્ડિંગ ફંડ	5,625	ટેલીફોન ખર્ચ	5,625
નોન બેન્કિંગ મિલકતો	5,800	અન્ય આવકો	150
કાનૂની ખર્ચા	1,125	સહકારી સંસ્થાના શેર	1,23,750
મકાન પર ઘસારો	5,000	હાથ પર રોકડ તથા RBI માં સિલ્લક	17,95,725
અન્ય ટ્રસ્ટ જામીનગીરીઓ	22,50,000	અનામત ભંડોળ (કાયદા મુજબ)	31,250
લોન, કેશ ક્રેડીટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ	1,24,99,875	અન્ય બેંકમાં સિલ્લક	45,00,000
ફર્નિચર ઘસારાબાદ	42,046	ડિરેક્ટર ફી	4,500
ભાડુ, વેરો, વીમો	10,125	મળેલ ભાડું	11,250
સરકારી જામીનગીરીઓ	45,00,000	ફર્નિચર પર ઘસારો	1,125
વ્યાજ અને વટાવ	4,50,000	લાંબા ગાળાની લોન	8,00,000
નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	10,125	ગૌણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિ	22,500
ગૌણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિનું રોકાણ	22,500	માંગ પર અને ટૂંકી નોટિસે મળે તેવા નાણા (ઉધાર)	3,37,500
ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ	2,25,000	મળવાપાત્ર વ્યાજ	45,000
થાપણો પર ચૂકવેલ વ્યાજ	1,25,000	મુદત વીતી વ્યાજ અને અનામત	2,250
રોકાણ વધઘટ ભંડોળ	33,750	પગાર-ભથ્થા	37,500
નફા નુકસાન ખાતુ (જમા બાકી)	1,13,625	પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો	6,250

અન્ય માહિતીઃ

1) ગ્રાહકો વતી વસૂલ કરવાની હુંડીઓ રૂ. 1,12,500 હતી.
2) વટાવેલી હુંડીઓ પરનું વળતર રૂ. 225.
3) તા. 31/3/2021ના રોજ નફા-નુકસાન ખાતાની બાકી રૂ. 2,27,250 હતી.
4) સ્ટેશનરી ખર્ચના રૂ. 750 ચૂકવવાના બાકી છે.
5) લોકરનું ભાડું રૂ. 1,000 મળવાનું બાકી છે.
6) બેંકની સત્તાવાર, બહાર પાડેલી અને ભરપાઈ મૂડી રૂ. 12,50,000 હતી, જે રૂ. 100નો એક એવા પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા શેરોમાં વહેંચાયેલી હતી.
7) ડિરેક્ટરોએ શેરમૂડી પર 12% ડિવિડન્ડ ચૂકવવાની ભલામણ કરી છે.
8) ચોખ્ખા નફાના 25% કાયદેસર અનામત ખાતે અને $2\frac{1}{2}$% શિક્ષણ ફંડ ખાતે લઈ જવાના છે.

અથવા

પ્ર. 3 ભારત બેન્ક લિમિટેડની નીચેની માહિતી પરથી તા. 31મી માર્ચ 2022 ના રોજનું બેન્કિંગ નિયમન કાયદા મુજબ ફોર્મ "A" મુજબનું પાકુ સરવૈયુ તથા તે દિવસે પૂરા થતા વર્ષનું ફોર્મ "B" મુજબનું નફા-નુકસાન ખાતું તૈયાર કરોઃ **(14)**

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
ઓડિટ ફી	20,000	સ્ટેશનરી છપામણી	15,000
ટૂંકી નોટીસમાં મળે તેવા નાણા	8,20,500	વ્યાજ અને વટાવ મળેલ	48,00,000
કમિશન હૂંડિયામણ (જમા બાકી)	17,00,000	કાયદા મુજબનું અનામત ફંડ	20,00,000
થાપણો પર ચૂકવેલ વ્યાજ	21,25,000	લોન ઓવર ડ્રાફ્ટ અને કેશ ક્રેડિટ	2,30,00,000
પરચુરણ ખર્ચા	50,000	વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું	3,00,000
વટાવેલી અને ખરીદેલ હુંડીઓ	15,00,000	ચૂકવવા પાત્ર ડ્રાફ્ટ	8,00,000
સ્ટેશનરી સ્ટોક	19,500	આંતરબેંક ઋણ પર વ્યાજ	75,000
RBI પાસેથી ઉછીના નાણા	2,35,000	પરચુરણ લેણદારો	1,65,000
માંગ પર ચૂકવવાપાત્ર થાપણો	2,25,000	અન્ય બેંક પાસેથી ઉછીના નાણા	1,15,000
નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	1,00,000	વટાવેલી હુંડીઓ પરનું વળતર	75,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	7,35,000	સ્ટાફ ગ્રેજ્યુટી ફંડ	2,50,000
મકાન	25,00,000	ફર્નિચર અને ફિક્ચર્સ	7,50,000
ભાડું કરવેરા	2,00,000	સ્વીકારેલ અને અન્ય દાવાઓ	20,00,000
કોર્પોરેશન બેંક પાસે રોકડ	10,25,000	સોનુ	21,00,000
4% ની સરકારી જામીનગીરીઓ	60,00,000	નોન બેન્કિંગ મિલકતો	5,00,000
હાથ પર રોકડ	17,50,000	રોકાણો પર ચઢેલ વ્યાજ	3,00,000

નફા-નુકસાન ખાતુ-જમા બાકી (પાછલા વર્ષનું)	30,00,000	શેરમૂડી (2,00,000 શેર રૂ. 100નો એક રૂ. 50ની ભરપાઈ થયેલ)	1,00,00,000
થાપણોઃ અ) બાંધી મુદ્દતનું ખાતુ બ) બચત ખાતા ક) ચાલુ ખાતા	 87,50,000 60,00,000 90,00,000	પગાર અને ભથ્થાઓ (જનરલ મેનેજરના વેતન રૂ. 6,00,000 સાથે)	17,00,000
રોકાણ વધઘટ ભંડોળ	5,00,000	ડિરેક્ટર ફી	1,00,000
RBI પાસે રોકડ	25,00,000	TCS કંપનીના શેર	10,00,000

અન્ય માહિતીઃ

1) ચાલુ ખાતામાં રૂ. 4,00,000ની ઓવરડ્રાફ્ટની ઉધાર બાકી સમાયેલ છે.
2) વટાવેલ હૂંડીઓનું વળતર રૂ. 25,000 વધારે ગણેલું છે.
3) રૂ. 4,00,000ની કરવેરાની જોગવાઈ કરો રૂ. 2,50,000ની શકમંદ ઘાલખાધ રાખો.
4) વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ખરેખર 4% જાહેર કરેલું છે.
5) પાકા સરવૈયા તારીખે 4% ની સરકારી જામીણગીરીની બજાર કિંમત રૂ. 58,25,000 છે અને તેજ કિંમતે પાકા સરવૈયામાં દર્શાવવાની છે.
6) ચોખ્ખા નફાના 25% રકમની કાયદા મુજબના અનામતની જોગવાઈ કરવી.

પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ લખોઃ (ગમે તે ત્રણ): **(12)**

1. આવકનું સંપાદન
2. શકમંદ લેણા પરના વ્યાજની માવજત
3. ભાડાપટ્ટાના પ્રકારો
4. હિસાબી ધોરણ 12- સરકારી અનુદાનના હિસાબો
5. હિસાબી ધોરણ 7- બાંધકામના કરારો

ENGLISH VERSION

Instructions:

(1) Figures to the right indicate full marks of the questions.

(2) Show necessary calculation as a part of your answer.

Q. 1 Do as directed: (10)

A) Given below is the information regarding the machine taken on lease: (4)

1. Lease rent is Rs. 1,50,000 per year for five years.
2. Discount factor is at the rate of 10% chronologically 0.909, 0.826, 0.751, 0.683, 0.621.
3. Determine whether the lease is financial or operating in following cases, if the cost of machine is (1) Rs. 6,00,000 (2) Rs. 4,50,000

B) From the following information of Royal Bank ltd. prepare Schedule-5 (Other Liabilities & Provisions) for the year ended as on 31 -3-2022: **(3)**

Particulars	Rs.
Loan from RBI	4,00,000
Non-Banking assets	2,50,000
Branch Adjustment Account (Credit balance)	2,80,000
Stationery and stamp	3,20,000
Advance Tax paid	3,80,000
Rebate on bills discounted	60,000
Bonds	5,30,000
Furniture	25,80,000
Demand draft	4,15,000
Unclaimed dividend	3,10,000

(C) Where you will indicate following particulars in the Balance Sheet of Udhna Mahila Co-operative Bank? **(3)**

(1) Rebate on bills discounted
(2) Primary Agricultural Credit Society
(3) State Government Securities
(4) Sundry assets
(5) Demand draft
(6) Telephone deposits

Q. 2 Virat limited acquired a machine on lease on 1-4-2015 from Kohli Limited. The following are the relevant details: **(14)**

(1) Fair value of the machine: Rs. (?)
(2) Leasing period: 5 years
(3) Residual value after five years : Zero

(4) Financial charges: (?)
(5) Kohli Ltd. paid expenses for lease agreement: Rs. 12,500
(6) Depreciation is charged at 30 % p.a. as per reducing balance method.
(7) Payment made for asset Rs. 8,10,000 as on 1-4-2018.
(8) Accounts are closed on 31st March.
(9) Payment of lease rent are as follows:

Date	Amount Rs.
1-4-2015	4,50,000
1-4-2016	15,39,000
1-4-2017	13,93,200
1-4-2018	(?)
1-4-2019	11,01,600
1-4-2020	9,55,800

From the above information prepare Lease Machine Account, Kohli Limited Account and Financial Charges Account in the books of Virat Limited.

OR

Q. 2 Sukh limited takes a machine on lease on 1-1-2017 from Dukh Limited. (14)
The following are the relevant details:

(1) Fair value of the machine:?
(2) Leasing period: 4 years
(3) Payment of lease rent are as follows:

Year	Amount (Rs.)
2017	1,02,500
2018	52,500
2019	35,000
2020	27,500

(4) The lease rent is payable at the commencement of every year.
(5) Residual value after four years: 7,000
(6) Financial charges: 1/8 %
(7) Dukh Ltd. paid expenses for lease agreement: Rs. 1,600
(8) Depreciation is charged at 30% P.A. as per reducing balance method.
(9) The following journal entry was passed in the books of Sukh Ltd. as on 31 -12-2019:

Lease Machine Depreciation A/c .... Dr. 29,400
To Lease Machine A/c 29,400

From the above information prepare Dukh Ltd. Account and Financial Charges Account and show its presentation in balance sheet for all the years in the books of Sukh Limited. Also write journal entries in the books of Dukh Limited for only first year.

Q. 3 From the below trail balance and information you are required to prepare profit and loss account for the year ended 31st March, 2022 and Balance sheet as on that date of Surya Co-operative Bank Ltd. **(14)**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Agricultural Credit Stability Fund	56,250	Saving deposits	11,25,000
Audit fees	2,250	Current accounts	1,25,00,000
General Reserve	6,50,496	Fixed deposits	1,12,50,000
Building (Cost Price 2,27,250)	1,87,500	Discounted bills	4,50,000
Stamp balance	450	Stationery-printing	6,250
Branch adjustments (Debit balance)	16,875	Commission exchange income	44,500
Building Fund	5,625	Telephone expenses	5,625
Non-banking assets	5,800	Other income	150
Legal expenses	1,125	Shares of Co-operative institute	1,23,750
Depreciation on Building	5,000	Cash on hand & in RBI	17,95,725
Other trust securities	22,50,000	Reserve Fund (As per Act)	31,250
Loan, Cash credit, Overdraft.	1,24,99,875	Balance in other bank	45,00,000
Furniture less depreciation	42,046	Directors fees	4,500
Rent-taxes-insurance.	10,125	Rent received	11,250
Government Securities	45,00,000	Depreciation on furniture	1,125
Interest & discount	4,50,000	Long term loans	8,00,000
Unclaimed dividend	10,125	Subsidiary state partnership fund	22,500
Investment in subsidiary state partnership fund	22,500	Money at demand & at short notice (debit balance)	3,37,500
Interest payable	2,25,000	Interest receivables	45,000

Interest paid on deposits	1,25,000	Overdue interest & reserve	2,250
Investment Fluctuation Fund	33,750	Salary & allowances	37,500
P & L A/c (Credit balance)	1,13,625	Contribution in Provident Fund	6,250

Additional information:

1) Bills for collection on behalf of customers amounting to Rs. 1,12,500.
2) Rebate on bills discounted Rs. 225.
3) Balance of profit & loss A/c as on 31/3/2021 was Rs. 2,27,250.
4) Stationery expenses of Rs. 750 are outstanding.
5) Locker's rent due but not received amounted to Rs. 1,000.
6) Bank's authorized, issued and paid up capital was Rs. 12,50,000 which was divided in for fully paid up shares of Rs. 100 each.
7) Director's have proposed to pay 12% dividend on share capital.
8) Transfer 25% of net profits to statutory reserve & $2\frac{1}{2}$% to education fund.

OR

Q. 3 From the following balances of Bharat Bank limited as on 31st March, 2022, prepare balance sheet as per Indian Banking Regulation Act in Form "A" and Profit and Loss Account in Form "B" as on the year ending that date. **(14)**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Audit fees	20,000	Printing-stationery	15,000
Money at call	8,20,500	Interest and discount received	48,00,000
Commission-exchange (credit b/s)	17,00,000	Statutory Reserve Fund	20,00,000
Interest paid on deposits	21,25,000	Loan Overdraft & Cash Credit	2,30,00,000
Sundry expenses	50,000	Interim dividend paid	3,00,000
Bills discounted & purchased	15,00,000	Drafts payable	8,00,000
Stationery stock	19,500	Interest on interbank debt	75,000
Borrowed money from RBI	2,35,000	Sundry creditors	1,65,000
Deposits payable on demand	2,25,000	Loan from other banks	1,15,000

Unclaimed dividend	1,00,000	Rebate on bills discounted	75,000
Provident Fund	7,35,000	Staff Gratuity fund	2,50,000
Premises	25,00,000	Furniture & fixtures	7,50,000
Rent and taxes	2,00,000	Acceptances & other obligations	20,00,000
Cash with Corporation bank	10,25,000	Gold	21,00,000
4% Government Securities	60,00,000	Non-banking assets	5,00,000
Cash in hand	17,50,000	Interest accrued on investment	3,00,000
Profit & Loss A/c Credit balance (Previous year)	30,00,000	Share capital (2,00,000 shares of Rs. 100 each, Rs. 50 per share paid)	1,00,00,000
Deposits: a) Fixed Deposit A/c b) Savings A/c c) Current A/c	 87,50,000 60,00,000 90,00,000	Salary & allowances (including remuneration to general manager Rs. 6,00,000)	17,00,000
Investment Fluctuation Fund	5,00,000	Directors fee	1,00,000
Cash with RBI	25,00,000	Shares of TCS company	10,00,000

Additional information:

1) Current accounts include Rs. 4,00,000 debit balance of overdraft.
2) Rebate on bills discounted is overvalued by Rs. 25,000
3) Provide Rs. 4,00,000 for taxation and Rs. 2,50,000 for bad and doubtful debts.
4) An interim dividend declared was 4% actual.
5) Market value of 4 % government securities on balance sheet date is Rs. 58,25,000 and it is shown at same value in the balance sheet.
6) Make provision for statutory reserve at 25% on net profit.

Q. 4 Write short notes on (Any three): (12)

1. Income Recognition
2. Treatment of interest on doubtful debts
3. Types of Lease
4. Accounting standard 12- Accounting for Government grants
5. Accounting standard 7- Construction Contracts

RAN-2008060104040001

RAN-2008060104040001

M.Com. II (Sem. IV) Examination October - 2023

Financial and Management A/C-X

સૂચના : / Instructions

(1) **નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.**
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ **M.Com. II (Sem. IV)**

Name of the Subject :

☛ **Financial and Management A/C-X**

Subject Code No.: **2008060104040001**

Seat No.:

Student's Signature

(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર-1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. **(10)**

(1) એક કંપની એ રૂ. 25 લાખનું યંત્ર ખરીદ્યું છે. જેના પર તે બેંક ને વાર્ષિક 12% લેખે વ્યાજ ચુકવે છે. અને તેના પર વર્ષે રૂ. 250000 નો ઘસારો ગણે છે. કંપની અ અને બ એમ બે વસ્તુ બનાવે છે. જે દરેકની ચલિત પડતર અનુક્રમે 100 અને 50 છે અને વેચાણ કિંમત 200 અને 70 છે બંનેનું ઉત્પાદન અને વેચાણ અનુક્રમે 10000 અને 20000 એકમોનું છે. અન્ય સ્થિર ખર્ચા વાર્ષિક રૂ. 200000 છે સંચાલકો બ નું ઉત્પાદન બંધ કરવાનું વિચારે છે કારણકે તેમાં ખોટ થાય છે. તમે સંચાલકોને યોગ્ય સલાહ આપો.

(2) એક ખાણ કંપનીની સોનાની અનામતો ઘટી રહી છે, અને તેમાંથી સોનાનોં ક્રમશઃ ઓછો થતો જથ્થો કાઢવાનો ખર્ચ પણ વધી રહયો છે. તેનેપરિણામે કંપની કમાણી અને ડિવિડન્ડ પણ વાર્ષિક 12% ના દરે ઘટી રહયાં છે. જો પાછલા વર્ષનું ડિવિડન્ડ રૂા. 16 હોય અને વળતર નો જરૂરી દર 20% હોય તો કંપનીના ઈક્વિટી શેરની ચાલુ કિંમત કેટલી હશે?

P0326

પ્ર–2. નીચે આપેલી વિગતોને આધારે સૌથી વધુ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્રણ શોધો અને તેની નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. **(14)**

વિગતો	વસ્તુ 'અ'	વસ્તુ 'બ'	વસ્તુ 'ક'
ઉત્પાદન તથા વેચાણના અંદાજિત એકમો	5,000	8,000	3,000
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	રૂ. 200	રૂ. 180	રૂ. 160
એકમદીઠ જરૂરિયાતઃ			
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	5 કિલો	3 કિલો	4 કિલો
પ્રત્યક્ષ વેતન	5 કલાક	4 કલાક	3 કલાક
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	રૂ. 24	રૂ. 30	રૂ. 20
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	રૂ. 28	રૂ. 28	રૂ. 28
પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો કિલોદીઠ ભાવ (રૂ.)	Rs. 16	Rs. 16	Rs. 16
પ્રત્યક્ષ વેતન કલાક દર (રૂ.)	Rs. 8	Rs. 8	Rs. 8
વેચાણના શક્ય મહત્તમ એકમો	6,000	10,000	4,000

વેચાણ પર કમિશન વેચાણના 10% છે.
ત્રણે વસ્તુઓના ઉત્પાદન માટે એક જ સરખો પ્રત્યક્ષ માલસામાન, એક સરખાં યંત્રો અને સમાન કક્ષાના કામદારો ઉપયોગમાં લેવાયા છે.

બજેટ સમયગાળા માટે કાચા માલસામાનનો પુરવઠો જે આયાત કરવામાં આવે છે તે 61,000 કિલોગ્રામથી મર્યાદિત છે.

ઉપરની પરિસ્થિતિમાં ધારો કે વધારાનો 10,000 કિલોગ્રામ કાચો માલસામાન ઉત્પાદન માટે પૂરો પાડવામાં આવે તો શું કંપનીએ વધારાનું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ કે જે વધારાના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 8,000 અને કલાકદીઠ વેતન દર તથા ચલિત પરોક્ષ ખર્ચમાં 30% ના વધારામાં પરિણમવાનું હોય?

અથવા

પ્ર–2. વસ્તુ A, B અને C નું ઉત્પાદન કરતાં હેમા લિમિટેડના બોર્ડ ઑફ ડિરેક્ટર્સ કંપનીના ઉત્પાદનમિશ્રણ માટે સલાહ માંગે છે. તમારે મહત્તમ નફાકારક વસ્તુના મિશ્રણ બનાવવા તથા વેચાણ સંબંધી પત્રક તૈયાર કરવાનું છે પત્રકે દર્શાવવાનુ છે કેઃ **(14)**

(1) ચાલુ અંદાજપત્રીય ઉત્પાદન ઉપર અપેક્ષિત નફો

(2) જો મહત્તમ નફાકારક મિશ્રણનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે તો અપેક્ષિત મળવાપાત્ર નફો. નીચેની માહિતી તમારા માટે ઉપલબ્ધ છે

(1) એકમદીઠ પ્રમાણપડતરની વિગતોઃ

	વસ્તુ A	વસ્તુ B	વસ્તુ C
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	36 રૂ.	105 રૂ.	75 રૂ.
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	12 રૂ.	9 રૂ.	15 રૂ.

પ્રત્યક્ષ મજુરી

ડિપાર્ટમેન્ટ	કલાકદીઠ દર (રૂ.)	કલાકો	કલાકો	કલાકો
1	1.80	30	20	35
2	2.25	10	12	20
3	2.10	20	10	30

(2) ચાલુ અંદાજપત્રની વિગતોઃ

	વસ્તુ A	વસ્તુ B	વસ્તુ C
વર્ષ દરમ્યાન ઉત્પાદન (એકમોમાં)	45,000	30,000	36,000
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	240	270	300
વાર્ષિક સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 18,71,500			
વર્ષ 2022 માં વધુમાં વધુ વેચાણનો સેલ્સ ડિરેક્ટરનો અંદાજ (એકમોમાં)	54,000	36,000	45,000

ડિપાર્ટમેન્ટ - 2 ના જેવા જરૂરી મજૂરોનો પુરવઠો મર્યાદિત છે અને હાલની સપાટી કરતાં વધારે માનવશક્તિ આ ડિપાર્ટમેન્ટમાં વધારવી શકય નથી.

પ્ર-3 રુદ્રા કંપની લિમિટેડનું તા. 31 મી માર્ચ, 2022ના રોજનું મૂડી માળખું નીચે મુજબ છે. **(14)**

વિગત	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી (1000 લાખ ઈક્વિટી શેર રૂ. 10 નો)	100 કરોડ
અનામત	20 કરોડ
14% ડિબેન્ચર (દરેક રૂ. 100નો)	30 કરોડ

તા. 31મી માર્ચ, 2022ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ માટે કંપનીએ 20% ડિવિડન્ડ વહેંચ્યું હતું. બજારમાં કંપનીનું ભાવિ સારું હોવાથી તેના ડિવિડન્ડમાં દર વર્ષે 5% વૃદ્ધિ થવાની છે. શેરબજારમાં ઈક્વિટી શેરનો ભાવ શેરદીઠ રૂ. 80 ચાલે છે, કંપનીને આવકવેરાનો દર 50% લાગુ પડે છે.

તમો ગણતરી કરોઃ

(i) મૂડીની ભારિત સરેરાશ પડતર

(ii) કંપની 16% વ્યાજની લાંબાગાળાની લોન દ્વારા રૂ. 50 કરોડ ઊભા કરવાની યોજના બનાવે અને જો તેમ થાય તો બજારમાં ઈક્વિટી શેરની અપેક્ષિત બજાર કિંમત ઘટીને રૂ. 50 થઈ જાય તેમ છે. તો આ નવી દરખાસ્ત સાથેની કંપનીની નવી મૂડીની ભારિત સરેરાશ પડતર શોધો.

અથવા

પ્ર–3 (A) એક નાના પાયા પરનો ઉત્પાદક 32,000 એકમોની ચાલુ ઉત્પાદિત ક્ષમતાએ એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે જયારે તેના પ્લાન્ટની સામાન્ય ઉત્પાદન ક્ષમતા 48,000 એકમોની છે. ઉપજેલ રકમના 20% ના નફાના ગાળા સાથે કામ કરતાં તેણે તેનું અંદાજપત્ર નીચે મુજબ તૈયાર કર્યું છેઃ **(08)**

એકમો	32,000	48,000
વેચાણની ઉપજ	40,00,000	60,00,000
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	8,00,000	12,00,000
અર્ધ ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	6,00,000	7,60,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	8,40,000	8,40,000

તેને ચાલુ ઉત્પાદિત ક્ષમતાના 25% જેટલા જથ્થા માટે એક ઓર્ડર મળ્યો છે અને આ વધારાના ઉત્પાદન ઉપર પણ ચાલુ ઉત્પાદિત ક્ષમતાના ઉત્પાદનના વેચાણની ઉપજ ઉપરના નફાના ટકાવારીના દરે જ નફો મેળવવાની અપેક્ષા છે.

ઉત્પાદનના દરેક એકમ દીઠ પ્રાથમિક પડતર એક સરખી રહે છે એમ ધારી ઉપરોક્ત હેતુ સિધ્ધ કરવા લઘુત્તમ કિંમત કેટલી હોવી જોઈએ?

(B) (1) ફોક્સકોન લિ. એ રૂ. 10 નો એક એવા 10% ના 2,00,000 રિડિમેબલ પ્રેફરન્સ શેર બહાર પાડયાં. આ શેરો 10 વર્ષના અંતે 10% ના પ્રીમિયમે પરત કરવાના છે. કંપનીએ નીચે મુજબ ખર્ચ કર્યો.:- **(06)**

(1) બાંહેધરી કમિશન $2\frac{1}{2}\%$

(2) દલાલી $\frac{1}{2}\%$

(3) છપામણી અને અન્ય ખર્ચા રૂ. 140,000

પ્રેફરન્સ શેરની પડતર નક્કી કરો.

(2) નીચેના આંકડાઓ સુઝલોન લિ. ના ચોપડામાંથી મેળવવામાં આવ્યા છેઃ

9% ના વૃધ્ધિદરે અપેક્ષિત ડિવિડન્ડનો દર રૂા. 12

ઈક્વિટી શેરો બજાર કિંમત રૂા. 200

વ્યક્તિગત આવકવેરાનો દર 30%

નવા રોકાણ પર દલાલી 2 %

જાળવી રાખેલ કમાણીની પડતરની ગણતરી કરો

પ્ર–4 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

(1) વૈકલ્પિક પડતર

(2) મૂડી પડતરનું મહત્વ

(3) કિંમત નીતિ પર અસર કરતા પરિબળો

(4) રોકાણ વળતર અને જોખમ

ENGLISH VERSION

Instructions:

(1) The figure to the right indicates the full marks of the question.

Q - 1 Answer the following question. **(10)**

(1) A company has purchased a machine worth Rs. 25 lakh. On which it pays 12% annual interest to the bank. And a depreciation of Rs. 250000 per year is calculated on it. A company manufactures two items A and B. Each of which has a variable cost of 100 and 50 and a selling price of 200 and 70, both producing and selling 10,000 and 20,000 units respectively. Other fixed costs are Rs. 200000 per annum The managers are thinking of stopping the production of B as it cause losses. You give appropriate advice to managers

(2) A mining Company's gold reserves are being depleted and its costs of recovering a declining quantity of gold are being risen each year. As a sequel to it, the company's earnings and dividends are declining at a rate of 12% per annum. If the previous year's dividend was Rs.16 and the required rate of return is 20% what would be the current price of the equity share of the company?

Q-2 From the following particulars, find the most profitable product mix and prepare a statement of the profitability of that product mix. **(14)**

Particulars	Product 'A'	Product 'B'	Product 'C
Units budgeted to be produced and sold	5,000	8,000	3,000
Selling price per unit	Rs. 200	Rs. 180	Rs. 160
Requirement per unit			
Direct Materials	5 kg	3 kg	4kg
Direct labour	5 hrs	4 hrs	3 hrs
Variable overheads	Rs 24	Rs 30	Rs 20
Fixed overheads	Rs 28	Rs28	Rs28
Cost of Direct materials per kg.	Rs. 16	Rs. 16	Rs. 16
Direct Labour Hour Rate	Rs. 8	Rs. 8	Rs. 8
Maximum possible units of sales	6,000	10,000	4,000

The selling Commission is 10% on sales.

All three products are produced from the same direct material using the same type of machines and labour.

The supply of raw material which is imported is limited to 61,000 kg. for the budget period.

Assume, in the above situation, if an additional 10,000 kg of raw material is made available for production, should the company go in for further production if it will result in additional fixed overheads of Rs 8,000 and 30% increase in the rates per hour for labour and variable overheads?

OR

Q - 2 The board of directors of Hema Limited manufacturing three products A, B and C, have asked for advice on the production mixture of the company. **(14)**

You are required to prepare a statement of the most profitable mixture of the products to be made and sold. The statement should show :

(i) The profits expected on the current budgeted production and

(ii) The profit which could be expected if the most profitable mixture was produced.

The following information is available to you

(1) Data for standard cost per unit:

	Product A	Product B	Product C
Direct materials (Rs.)	36	105	75
Variable overheads (Rs.)	12	9	15
Direct labour :			

Department	Rate per Hour (Rs.)	Hours	Hours	Hours
1	1.80	30	20	35
2	2.25	10	12	20
3	2.10	20	10	30

(2) Data from the current Budget:

	Product A	Product B	Product C
Production per year (units)	45,000	30,000	36,000
Selling price per unit (Rs.)	240	270	300
Fixed overheads per year Rs. 18,71,500			
Forecast by sales director of Maximum possible sales for the Year 2022 (in units)	54,000	36,000	45,000

However, the type of labour required by department 2 (two) is in short supply and it is not possible to increase the manpower of this department beyond its present level.

Q-3 The capital structure of Rudra Company Limited as on 31st March 2022 is as follows : **(14)**

Particulars	Rs.
Equity capital (1000 lakhs equity shares Rs.10 each)	100 crores
Reserves	20 crores
14% debentures of 100 each	30 crores

For the year ended 31-3-2022 the company has paid an equity dividend of 20%. As the company is a market leader with a good future, the dividend is likely to grow by 5% every year. The equity shares are now traded at Rs. 80 per share on the stock exchange. The income tax rate applicable to the company is 50%.

Do you calculate,

(i) The current weighted cost of capital

(ii) The company has plans to raise a further Rs. 50 crores by way of a long-term loan at 16% interest, when this takes place the market value of the equity shares is expected to fall to Rs. 50 per share. What will be the new weighted average cost of capital of the company?

OR

Q-3 (A) A small-scale manufacturer produces an article at the operated capacity of 32,000 units while the normal capacity of this plant is 48,000 units. Working at a profit margin of 20% on sales realization he has formulated his budget as under: **(08)**

Units	32,000	48,000
Sales Realization	40,00,000	60,00,000
Variable overheads	8,00,000	12,00,000
Semi-variable overheads	6,00,000	7,60,000
Fixed overheads	8,40,000	8,40,000

He gets an order, for a quantity equivalent to 25% of the operated capacity and even on this additional production profit margin is desired at the same percentage on sales Realization as for production to operated capacity.

Assuming prime cost is constant per unit of production, what should be the minimum price to realise this objective?

(B) (1) Foxconn Ltd issued 10%, 2,00,000 Redeemable preference shares of Rs 10 each. These shares are to be redeemed at a premium of 10% at the end of 10 years. **(06)**

The company incurred the following expenses:-

(i) Underwriting commission $2\frac{1}{2}\%$

(ii) Brokerage $\frac{1}{2}\%$

(iii) Printing and other expenses Rs. 1,40,000

Determine the cost of preference Shares.

(2) Following figures have been taken from the books of Suzlon Ltd:

Expected rate of dividend at the growth rate of 9%	Rs. 12
The market value of Equity share	Rs. 200
Personal Income tax rate	30%
Brokerage on new investments	2%

Calculate the cost of retained earnings.

Q-4 Short note. (Any Two) **(12)**

(1) Opportunity cost

(2) Importance of cost of capital

(3) Affected factors on pricing policy

(4) Investment return and risk

RAN - 2 0 0 8 0 6 0 1 0 4 0 2 0 0 0 1

RAN-2008060104020001 / 2008060404020001 / 2008060204020001

M.Com. (Sem. IV) Examination October - 2023

Financial Management - II

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(૧) **નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.**
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:
☛ **M.Com. (Sem. IV)**

Name of the Subject :
☛ **Financial Management - II**

Subject Code No.: **2008060104020001 / 2008060404020001 / 2008060204020001**

Seat No.:

Student's Signature

(2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નોના સંપૂર્ણ ગુણ દર્શાવે છે.
(3) તમારા ઉત્તરો સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર હોવા જોઈએ.

પ્ર. 1 **ટૂંકમાં જવાબ આપો:** **10**

(1) ગુણોત્તર વિશ્લેષણ એટલે શું?
(2) કોર્પોરેટ ગવર્નન્સ એટલે શું?
(3) વ્યાજ અદલાબદલી એટલે શું?
(4) સંયોજન એટલે શું?
(5) આર્થિક ધીમાપન એટલે શું?

પ્ર. 2 (a) સંયુક્ત સાહસોના ફાયદા સમજાવો? **07**
(b) ભાડાપટ્ટા અને ભાડે ખરીદ પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **07**

અથવા

પ્ર. 2 (a) ખાનગીકરણ એટલે શું? ખાનગીકરણના કારણો જણાવો. **07**
(b) નાણાંકીય પત્રકોના વિશ્લેષણની સમસ્યાઓ જણાવો. **07**

પ્ર. 3	(a)	અદ્રશ્ય ઘનિષ્ટ મિલકતોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.	07
	(b)	મૂડી બજેટ પર ફુગાવાની અસરોની ચર્ચા કરો.	07

અથવા

પ્ર. 3	(a)	યજમાન દેશ માટે FPI ના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો.	07
	(b)	સંકર જામીનગીરીઓ બહાર પાડવા પાછળના પ્રેરકબળો જણાવો.	07

પ્ર. 4 (a) ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે એક) **04**

(1) આર્થિક ધીમાપનના ઉપાયો

(2) ખાનગી ક્ષેત્રમાં કોર્પોરેટ ગવર્નન્સ

(3) ભાડાપટ્ટાના ગેરલાભો

(b) કંપનીના નીચેના ગુણોત્તરની વિગતો પ્રાપ્ત થઈ છે. કંપનીના નાણાકીય સ્વાસ્થ્ય વિશે તમારું મૂલ્યાંકન આપો; **08**

ગુણોત્તર	2021-22	2022-23
ચાલુ ગુણોત્તર	1.2	1.05
માલસ્ટોક ઉથલાનો ગુણોત્તર	11	9
દેવાદારોના ઉથલાનો ગુણોત્તર	16	9
શેર દીઠ કમાણીનો દર	7	4

ENGLISH VERSION

Instructions:

(1) Figures to right indicate full marks of questions.

(2) Your answer should be clear and to the point.

Q. 1 Answer in brief: **10**

(1) What is ratio analysis?

(2) What is corporate governance?

(3) What is Interest Swaps?

(4) What is merger?

(5) What is recession?

Q. 2	(a)	Explain the advantages of joint ventures.	07
	(b)	Distinguish between leasing and hire purchase.	07

OR

Q. 2 (a) What is privatisation? Sate reasons for privatisation. **07**

(b) State the problems of financial statement analysis. **07**

Q. 3 (a) State the characteristics of intangible intensive assets. **07**

(b) Discuss effects of inflation on capital budget. **07**

OR

Q. 3 (a) State advantages and disadvantages of FPI for host country. **07**

(b) What are the motives of issuing hybrid securities? **07**

Q. 4 (a) Write Short Note (Any One): 04

(1) Remedies of recession

(2) Corporate governance in private sector

(3) Disadvantages of Leasing

(b) The details of following ratios of a company have been received. Give your evaluation about the financial health of a company. **08**

Ratios	2021-22	2022-23
Current Ratio	1.2	1.05
Stock Turnover Ratio	11	9
Debtor Turnover Ratio	16	9
Earnings Per Share	7	4